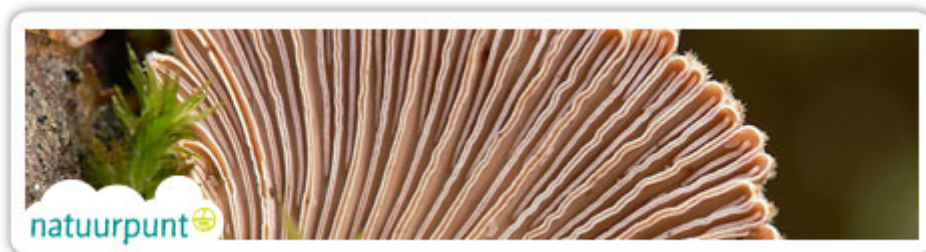

Van: Natuurpunt <no.reply@natuurpuntwebsite.be>
Verzonden: maandag 29 december 2014 14:14
Aan: Nieuwsarchief
Onderwerp: Paddenstoelen.flits

Paddenstoelen.flits

december 2014

- [Paddenstoel van de maand: Geweizwammetje](#)
- [Gazonpaddenstoelen in Watermaal-Bosvoorde](#)
- [Twee nieuwe zwammen kregen een natuurbericht](#)
- [Wat is nu de échte "Gewone krulzoom"?](#)
- [Opvallende paddenstoelen in de winter](#)
- [Uitkijken naar prulletjes](#)
- [Paddenstoelen op de studiedagen](#)

Paddenstoel van de maand: Geweizwammetje

Het **Geweizwammetje** (*Xylaria hypoxylon*) is in het late najaar en de vroege winter op zijn mooist. Het is dan geweivormig vertakt en aan de uiteinden wit bestoven met sporen. In augustus-september zie je de kleine steeltjes nog maar opschieten en zijn ze nog onvertakt. Deze jonge taai elastische knotsjes zijn onderaan

zwart en bovenaan wit, waardoor deze zwam weleens 'broek van Napoleon' wordt genoemd.

Het witte poeder bovenaan zijn de talrijke conidiën (=ongeslachtelijke sporen) die gevormd worden tijdens de ongeslachtelijke fase. Als je bij droog weer even tikt tegen dit zwammetje, zie je een stofwolkje van conidiën.

Later zien de vruchtlichamen er helemaal anders uit: ze worden dikker, verliezen vaak de vertakte top en zijn dan helemaal zwart. Het [oppervlak is wrattig of bobbelig](#) geworden door de talrijke perithecia, kleine 'kamertjes' waarin geslachtelijke sporen gevormd

worden.

Het Geweizwammetje produceert veel sporen en is een algemene verschijning in onze bossen, enkel als saprofyt op loofhout.

Zeldzamere geweizwammetjes zoals het vrij algemene [Beukendopgeweizwammetje](#) het zeldzame [Meidoornbesgeweizwammetje](#) zijn zeer substraatspecifiek.

Voer vondsten en foto's van Geweizwammetje in op [waarnemingen.be](#)

Gazonpaddenstoelen in Watermaal-Bosvoorde

Op zondag 16 november mochten we 17 deelnemers verwelkomen bij de excursie gazonpaddenstoelen in de Florealwijk in Watermaal-Bosvoorde. Er werden 13 soorten wasplaten gevonden. De [Geurende wasplaat](#) stond er niet meer, maar [Kabouterwasplaat](#) werd in één van de voortuinen op naam gebracht. Verder werd de [Rozerode wasplaat](#) op een nieuwe

locatie aan de andere kant van de wijk, ontdekt. De **Kleine barsthoed (foto links, Wim Decock)** werd in grote aantallen gevonden op een zuidhelling. Op een week tijd zijn die daar dus verschenen, want het is onmogelijk dat we daar met 15 mensen overheen keken op 10 november.

Na even zoeken vonden we ook **de Koraaltrilzwam (foto rechts, Wim Decock)** terug, dit is echt geen opvallende soort. Maar met gericht zoeken moet die ook in Vlaanderen te vinden zijn. Het [Schelptrechtertje](#) was ook nieuw voor de wijk: dit is een soort van naakte bodem, in oude graslanden. Op de eerste excursie konden we 40 nieuwe soorten aan het gebied toevoegen en op de tweede nog 9.

Het uiteindelijke doel was de deelnemers tonen dat hoe waardevolle gazons voor paddenstoelen eruit zien, zodat ze zelf in eigen streek op zoek kunnen gaan naar dergelijke gazons. Met een dergelijke rijkdom aan graslandpaddenstoelen blijft Floreal de grootste hotspot aan soorten en ook het aantal vruchtlichamen is er zeer hoog. Op die manier was dit ook een snelcursus waardevolle graslandpaddenstoelen. We kijken nog steeds uit naar nieuwe vindplaatsen. Momenteel staan er nog [veel aardtongen](#)!

Twee nieuwe zwammen kregen een natuurbericht

Taailingen op dode bladeren van Olijfbomen trokken de aandacht van paddenstoelkenner Eddy Lavreys dit najaar... [Marasmius corbariensis](#) is een nieuwe soort voor Vlaanderen. Ondertussen werd de soort ook op twee plaatsen in de Vlaamse ardennen gezien. Wanneer je nu olijfbomen buiten in pot ziet staan... kijk dan eens of er taailingen op de bladeren groeien. Wellicht is deze soort niet zo zeldzaam in Vlaanderen.

Zeldzamer is de [Violtjeswasplaat](#), een soort waar wasplatenliefhebbers al lang naar uitkeken... Anders dan wat we van wasplaten gewend zijn, is dit een echte bossoort, van lemige Eiken-haagbeukenbossen. Het geluk was aan Paddenstoelenwerkgroep Westhoek en Carl Van den Broeck bracht de soort op naam. Het is uitkijken in die regio of deze internationaal zeldzame soort nog op andere plaatsen te vinden is.

Wat is nu de échte "Gewone krulzoom"?

Het was al langer opgevallen dat de **Gewone krulzoom** een variabele soort is, zowel qua grootte als postuur. Na moleculaire studies bleek dat hij opgedeeld kon worden in vier soorten. Twee in hoofdzaak forse soorten: *Paxillus ammoniavirescens*, die sinds enkele jaren gesynonymiseerd is met *P. validus* (Grote krulzoom) en *P. obscurusporus* (Donkersporige krulzoom), die nog niet officieel in Vlaanderen gevonden is. De Grote krulzoom blijkt echter niet altijd fors te zijn, hij is soms ook tenger. Met ammoniak geeft vooral het slijmerige deel van de hoed een duidelijke blauwgroene tot -grijze kleurreactie. Vaak wordt de **Grote krulzoom** gekenmerkt door heldere (okergele) tinten in de hoed. De **Donkersporige krulzoom** is van de vier de meest forse, met grote hoed (>20cm) en vaak een korte steel. De wijnrode tint in de sporeekleur is een bijkomend kenmerk.

Van de twee, altijd tengerere soorten (hoeddiameter < 12cm) worden *P. involutus* (Gewone krulzoom) en *P. cuprinus* onderscheiden. Beiden werden vroeger stevast genoteerd als '**Gewone krulzoom**'. Terwijl de échte Gewone krulzoom een soort is van bossen, op beschaduwde plaatsen, is *P. cuprinus* een soort op open standplaatsen, zowel in natuurlijke als stedelijke omgeving. *P. cuprinus* is geassocieerd met een beperkte set aan boomsoorten zoals Berk, Hazelaar en Haagbeuk. Jonge exemplaren van ***P. cuprinus*** hebben een olijftint in de hoed, bij oude exemplaren wordt de hoed roodbruin-koperkleurig (**foto boven**).

Ook microscopisch is er een verschil tussen Gewone krulzoom en *P. cuprinus*: de sporen van de laatste vertonen een depressie nabij de top, alsof er een deukje in zit (foto boven).

Voorlopig zit er nog maar één waarneming van *P. cuprinus* in waarnemingen.be... maar daar komt hopelijk snel, wellicht volgend seizoen, verandering in. Waarschijnlijk is deze soort niet zeldzaam in Vlaanderen. Ondertussen moeten we een Nederlandse naam bedenken voor deze nieuwe krulzoom.

Opvallende paddenstoelen in de winter

Als je 's winters gaat wandelen in een kaal bos, dan valt een felgekleurde paddenstoel goed op. Opvallende paddenstoelen die de kou kunnen trotseren zijn Gele trilzwam (rechts), fluweelpootje sl, Gele korstzwam, rode kelkzwam s.l., De namen die aangegeven worden met sl omvatten dubbelgangers die slechts op basis van microscopische kenmerken kunnen onderscheiden worden.

Als je geen microscopie doet dan voer je ze best zo in op waarnemingen.be als sl of verzamelsoort.

Tenslotte is het op vliertakken uitkijken naar het zeldzame [Prachtrechtertje](#). Dit werd onlangs voor de eerste keer in de westelijke helft van Vlaanderen gezien, in de Gentse Bourgoyen-Ossemeersen, tijdens een cursus van Natuurpunt educatie.

Uitkijken naar prulletjes

Naast opvallend gekleurde paddenstoelen is de winter het seizoen bij uitstek om uit te kijken naar onopvallende zwammetjes die op dood hout groeien. Dode takken oprapen, afspeuren en je laten meevoeren in de wondere wereld van [aderzwammen](#), [elfendoekjes](#), [kalkkopjes](#), [snavelkogeltjes](#), Hier stellen we twee paddenstoelen voor die misschien wel veel minder zeldzaam zijn dan tot nog toe gedacht.

Op afgewaaide takken van lindebomen kan je dezer dagen op zoek gaan naar het [Schijftrilkorstje](#) [WV1] (*Achroomyces disciformis*). Dat ziet eruit als een wit, gelatineus kussentje dat van onder de schors uitbreekt. Het verschijnt soms in groepen op linderetakken. Uit Vlaanderen zijn maar enkele vondsten bekend.

De Paarse knoopzwam is een algemene soort, die echter dubbelgangers heeft. Ook de [Grootsporige paarse knoopzwam](#) [WV2] (*Ascocoryne cylichnium*) is niet echt zeldzaam en wordt vaak op berk gevonden. In [Nederland](#) merkt men de laatste jaren steeds vaker een derde soort op: de [Opgeblazen knoopzwam](#) [WV3] (*Ascocoryne inflata*). Die groeit op dood loofhout, is ietwat tol- tot kussenvormig en iets bruiner van kleur. Microscopisch kenmerkt de soort zich door de [ballonvormige koppen van de parafysen](#) [WV4] (steriele cellen tussen de sporenvormende organen). De Opgeblazen knoopzwam is nog maar een keer of drie in Vlaanderen gevonden en wordt wellicht over het hoofd gezien.

Paddenstoelen op de studiedagen

In januari begint het studiedagenseizoen. [Likona](#) bijt de spits af op **17 januari**. Luc Lenaerts van de Limburgse paddenstoelenwerkgroep Mycolim brengt er een voordracht met als titel: 2014, een wonderjaar voor paddenstoelen in Limburg? Op **7 februari** gaat de [Brakona-contactdag](#) door in Leuven. Dit jaar staan daar geen paddenstoelen op het programma,

maar wel heel interessante voordrachten. Bovendien wordt de [paddenstoelenatlas van de regio Leuven](#) (1981-2004) hier **gratis** verdeeld. Op zaterdag **14 februari** staat de [Ankona-ontmoetingsdag](#) in het thema van de (Exotische) liefde voor en in de natuur. Hier ook geen paddenstoelen... maar wel een workshop microscopie voor beginners (niet exclusief paddenstoelen!), waarvoor je tijdig moet inschrijven.

Voor paddenstoelen moet je op **21 maart** op de Vlaamse mycologendag zijn, die dit jaar doorgaat in Antwerpen. Het programma wordt binnenkort bekend gemaakt op de [website van de KVMV](#).

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen ? Klik dan [hier](#).
Heb je opmerkingen of vragen? Mail dan naar roosmarijn.steeman@natuurpunt.be.

--

This message has been scanned for viruses and dangerous content by [Amsab-ISG](#), and is believed to be clean.